

Krystyna Kozłowska, Janusz Ćwikła

Racibórz - Stare Miasto, kościół
dominikanek, gm. loco, woj.
katowickie, AZP 101-40/- lub 102-40/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 99-100

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przewóz, st. 11
gm. loco, woj. zielonogórskie
AZP 71-07/11

Muzeum Archeologiczne Środkowego
 Nadodrza w Świdnicy k. Zielonej Góry

Badania ratownicze prowadzili mgr mgr S. Kałagate (kierownik badań) i J. T. Nowiński. Finansowane przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Fratex” z Zielonej Góry. Późnośredniowieczna osada produkcyjna (2. poł. XIV w.).

Stanowisko położone jest na terasie nadzalewowej Nysy Łużyckiej, w odległości ok. 800 m w kierunku południowym od Przewozu, przy szosie do Gozdnicy.

Z uwagi na planowaną budowę targowiska handlowego, którego powierzchnia miała objąć północną część stanowiska, przystąpiono do badań ratowniczych. Założono 5 wykopów (2 badawcze i 3 sondażowe) o łącznej powierzchni 175 m².

W wykopie nr 1 i sondażu nr 3 odsłonięto hałdy mocno zbitych żużli. Towarzyszyły im obiekty, które wstępnie interpretuje się jako pozostałości jam piecowych i przypieczonych związanych z produkcją żelaza.

Pozyskano 1693 fragm. ceramiki naczyniowej, w tym 611 fragm. naczyń nowożytnych pochodzących z warstwy ornej. Materiał późnośredniowieczny reprezentowany jest przez ceramikę stalowszarą, żółtokremową i wczesną kamionkę. Poza ceramiką wydobyto liczne przedmioty żelazne, w większości mocno zniszczone przez korozję, oraz ok. 120 kg żużli.

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza w Świdnicy k. Zielonej Góry.

Wskazana byłaby kontynuacja badań w południowej części stanowiska.

Racibórz—Stare Miasto,
kościół dominikanek
gm. loco, woj. katowickie
AZP 101-40/—
lub 102-40/—

Muzeum w Raciborzu

Badania prowadzili mgr mgr Krystyna Kozłowska i Janusz Ówkiła (autor sprawozdania). Finansowane przez Muzeum w Raciborzu. Drugi sezon badań. Kaplica św. Dominika (obecnie teren muzeum).

Badania terenowe prowadzone były od 15 czerwca do 15 listopada 1994 r. Odkopano dwie murowane z cegły krypty, które znajdowały się bezpośrednio pod posadzką kaplicy, i ustalono ich prawdopodobne wymiary:

1. Krypta z cegły gotyckiej — dł. = 680 cm, szer. = 300 cm, wys. = 160 cm.
2. Krypta przebudowana w XVII w. — dł. = 700 cm, szer. = 340 cm, wys. = 160 cm.

W miejscu połączenia obu krypt znaleziono fragm. drewnianych trumien oraz kości z dwóch ludzkich pochówków. Pozostałe groby odsłonięto w wykopie między ścianą krypty a murem kaplicy. Odnaleziono tam 10 ludzkich szkieletów, z których 5 zostało mocno przemieszanych, natomiast 5 pochówków było ułożonych w porządku anatomicznym (groby nr 2, 4, 5, 7, 8). Na czterech czaszkach zaobserwowano dookolne ślady po metalowych ozdobach, dodatkowo na podniebieniu jednej z nich — zielonoszare zabarwienie (groby nr 4, 5, 7, 11). W szczęce czaszki z grobu nr 6, na górnym prawym kle stwierdzono występowanie inkrustacji złotem!

Znaleziono także przedmioty z metalu, głównie dewocjonalia: różaniec z medalikiem, 2 złoczone szkaplerze, pozłacaną figurkę Chrystusa, posrebrzaną tabliczkę trumienną oraz żelazne uchwyty trumienne i fragm. tkaniny. Przy czaszce z grobu nr 6, na głębokości 200–220 cm odkopano kościany lub rogowy przedmiot do gry, o kształcie zbliżonym do

kwadratu. Wewnątrz wschodniej krypty grobowej, na głębokości ok. 210 cm znaleziono kamienne detale architektoniczne: wspornik sklepienia, fragm. żeber itp.

Do cenniejszych zabytków odkopanych w kaplicy należy zaliczyć kilka fragm. marmurowego nagrobka — na trzech z nich zachowała się gotycka inskrypcja minuskułowa wykonana w języku łacińskim: „Obyt J... princeps et.../J/ohannes... rathibori... Orate peo”.

**Racibórz–Stare Miasto,
kościół dominikanek
gm. loco, woj. katowickie
AZP 101–40/—
lub 102–40/—**

Muzeum w Raciborzu

Badania prowadzili mgr K. Kozłowska (autorka sprawozdania) i J. Ćwikła. Finansowane przez Muzeum w Raciborzu. Trzeci sezon badań. Prezbiterium — podziemie z grobami.

Badania trwały od 20 maja do 29 czerwca 1994. Skupiały się głównie na eksploracji wokół grobów i w części południowo–zachodniej, od głębokości ok. 80–193 cm (miejscami). Wszędzie występowała sypka warstwa brunatnego humusu z drobnym gruzem ceglany, zaprawą wapienną, fragm. ceramiki, materiałem kostnym ludzkim i zwierzęcym, węglem drzewnym, polepą. Na południe od grobu nr 8 eksplorowano wnętrze grobu nr 9. Dalej na południe, na granicy nie istniejącej ściany południowej grobu 9, na głębokości 193 cm odkryto grób jamowy dziecięcy. W brunatnej warstwie humusu znajdowały się ślady trumny o długości ok. 150 cm i szerokości ok. 50 cm. W niektórych miejscach trumna miała fakturę gąbczastą, jakby była wykonana z dykty, a nie z drewna. Szkielet miał długość ok. 125 cm, wokół głowy znajdował się pukiel jasnych włosów lub jakiegoś włókna przypominającego włosy.

Eksplorowano również odcinek w obrębie pieca odkrytego w poprzednim roku. Warstwa przepalanej gliny nakłada się jakby na ścianki grobu 5, co sugerowałoby, że grób jest starszy.

Odkryte groby w podziemnej części prezbiterium mogą pochodzić z okresu późnego średniowiecza po okres nowożytny.

Badania będą kontynuowane.

Reszel, st. II, gm. loco, woj. olsztyńskie — patrz: okres nowożytny

**Rogóżno–Zamek, st. 1
gm. loco, woj. toruńskie
AZP 29–47/1**

Muzeum w Grudziądzu

Badania prowadził mgr Jacek Dąbrowski pod kierunkiem mgr. Ryszarda Boguwolskiego. Finansowane przez Urząd Gminy w Rogóżnie. Grodzisko wczesnośredniowieczne?, zamek pokrzyżacki (k. XIII–pocz. XIV w.).

Wcześniejsze badania na tym obiekcie prowadzono w 1972 r.; dostarczyły one informacji o istnieniu osadnictwa kultury łużyckiej z okresu halsztackiego i wczesnego podokresu lateńskiego oraz z 2. poł. XIII–XV w., a więc z okresu funkcjonowania zamku.

Prace w 1994 r. miały na celu weryfikację tezy o istnieniu pod posadowieniem zamku krzyżackiego wczesnośredniowiecznego założenia grodowego.